
„Univerzity ztratí svobodu. Rektora nahradí manažer“

„Univerzity ztratí svobodu. Rektora nahradí manažer“

9.12.2011, Mladá fronta DNES, Strana 6, Z domova, Martin M. Vokáč

Podle bývalého rektora Univerzity Karlovy Karla Malého ministerský návrh reformy vysokých škol výrazně omezuje akademické svobody

Zdá se to jako nekonečný ping-pong. Ministerstvo školství zveřejní aktuální verzi svého záměru k reformě vysokých škol, odborníci z řad České konference rektorů nebo Rady vysokých škol k ní obratem sepíší několik stran kritických připomínek.

„Po roce 1989 jsme se usilovně snažili, aby se vysoké školy proměnily ve svobodné a samosprávné instituce. Návrh ministerstva neuvěřitelným způsobem likviduje autonomii vysokých škol,“ míní zakladatel Rady vysokých škol a někdejší dlouholetý rektor Univerzity Karlovy Karel Malý. V rozhovoru vysvětluje, proč je pro většinu akademické obce reforma v současné podobě nepřijatelná.

* Jaká je vaše hlavní výhrada?

Ve věcném návrhu zákona se neustále objevuje slovo „dozor“. Každá veřejná instituce přitom musí mít z povahy věci právo vytvářet si své vlastní samosprávné orgány. Nově má nad vysokou školou bdít jakási Rada, v níž budou zasedat lidé z prostředí mimo školu, jmenovaní přímo ministrem.

* Nebude pro školy jakési externí řízení prospěšné? Narážím na kauzu plzeňských práv, kde vedení školy jednoznačně selhalo.

Plzeň nemůže být důvodem pro to, abychom rozbourali svobody vysokých škol. To nebylo ministerstvo, co problém objevilo, ten popud vzešel zevnitř školy.

* Jaké akademické svobody jsou tedy podle vás v ohrožení?

Třeba akademický senát, kde dnes zasedají studenti i pedagogové školy, se bude moci k většině základních věcí týkajících se školy už pouze vyjadřovat – hlavní slovo bude mít ona ministrem jmenovaná Rada. V ní přitom nebude moci sedět nikdo z akademiků té konkrétní školy, ale úředníci nebo politici.

* Jaké další pravomoci Rady rozporujete?

Navrhuje například prezidentovi jméno nového rektora. Rektor přitom musí být někdo, kdo je zvolen ze středu akademické obce a má její důvěru. Musí mít vědeckou i pedagogickou autoritu, což žádné úřední jmenování nezařídí. Z rektora se tak stane jen jakýsi manažer, kterého bude moci Rada kdykoliv odvolat. Ale pak mu neřekněme rektor.

* Předloha také rozděluje vysoké školy na ty, které se budou zaměřovat na praktickou výuku v bakalářském studiu, a na špičkové výzkumné univerzity, které by vzdělávaly magistry a doktory. Není žádoucí takto snížit počet vysokoškoláků? Většina bakalářů dnes automaticky zbytečně pokračuje v magisterském studiu.

Tento model je známý ze zahraničí, mám obavy, aby tím nedošlo ke snížení úrovně našich vysokých škol. Jestliže tady budou dvě tři čtyři výzkumné univerzity, není jasné stanovení, co budou dělat ty ostatní. Neřekněme jim potom vysoká škola, ale jakési postabiturienské studium.

* Je tedy vlastně vůbec nějaká reforma vysokých škol potřebná?

Žádný zákon nemůže platit věčně, ale podle mě stačí novelizovat ten stávající. Je potřeba zvýšit pravomoci akreditační komise nebo zavést možnost odebrat protiprávně získané tituly.

* To však určitým způsobem řeší i současný návrh ministerstva. Musí se nutně celý návrh dostat pod stůl?

Vláda by se tím neměla vůbec zabývat a ministerstvo přepracovat. Návrh má totiž i formální slabiny. Například ve vědecké radě právnické fakulty, v níž sedí i členové Ústavního soudu nebo Legislativní rady vlády, jsme návrh jednomyslně odmítli jako nekvalifikovaný. Například znalci evropského práva se zděsili, když ho četli.

Akademický senát přijde o pravomoci. Hlavní slovo bude mít rada jmenovaná ministrem. »